

another or against some impersonal force. I assume that game helps to entail the class earning access to a reward or losing a reward, given that all members of the class engage in some type of behavior (or did not exceed a certain amount of undesired behavior). The game method can be used to increase desired behaviors (e.g., question asking) or to decrease undesired behaviors (e.g., out of seat behavior). The game method has been used with preschoolers as well as adolescents, however most applications have been used with typically developing students (i.e., those without developmental disabilities). In addition, the Game «is usually popular with and acceptable to students and teachers.» [1]

All in all, it is clear from the above points following the plan of classroom behavior management by variable methods is significant. So, great time manager teachers are organized and effective. They spend their classes well without getting carried away and becoming obsessive compulsive.

References

1. Tingstrom, D.H. Sterling-Turner «The Good Behavior Game» 2002, Behavior Modification. P. 225—253.
2. Steve Francis «Time management for teachers» Gr8people.com.au, P. 5
3. William L., Patricia M. Barbeta «Study Guide to Accompany Exceptional Children». — Prentice Hall College Div.2012, P. 67.
4. Farberman. B.L., Musina R.T., Jumaboeva F.A. Oliy o'quv yurtlarida o'qitishning zamonaviy usullari. /O'quv qo'llanma. —T.:O'qituvchi, 2002.
5. Sayidahmedov N.S. Yangi pedagogik texnologiyalar (nazariya va amaliyot). — T.: Moliya, 2003.

УДК 37.091.3:811.111:330.341.1:327

Шпак Н.А.,
*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Дипломатичної академії при МЗС України*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ КУРСУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ФАХІВЦІВ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація. Автор аналізує програму курсу іноземної мови, розроблену кафедрою іноземних мов Дипломатичної академії України для фахівців зовніш-

ної політики. Основна увага приділяється розвитку мовних навичок, які забезпечують ефективну комунікацію в міжнародному професійному середовищі. Програма курсу передбачає застосування комунікативного підходу та розвиток критичного мислення для консолідації набутих навичок та успішного формування ініомовної комунікативної компетенції.

Ключові слова: іноземна мова для спеціальних цілей, крос-культурна комунікація, комунікативний підхід, критичне мислення.

Аннотація. Автор анализирует программу курса иностранного языка, разработанную кафедрой иностранных языков Дипломатической академии Украины для специалистов в области внешней политики, которые обеспечивают эффективную коммуникацию в международной профессиональной среде. Программа курса предусматривает применение коммуникативного подхода и развитие критического мышления для консолидации полученных навыков и успешного формирования иноязычной коммуникативной компетенции.

Ключовые слова: иностранный язык для специальных целей, кросс-культурная коммуникация, коммуникативный подход, критическое мышление.

Abstract. The author looks at the foreign language syllabus designed by the Department of Foreign Languages for teaching foreign languages to adult foreign policy professionals. The main focus is on developing foreign language skills providing effective communication in cross-cultural professional environment. Another focus is on applying a communicative approach and developing critical thinking which enable the trainees to consolidate the acquired skills and form foreign language communicative competence.

Keywords: foreign language for specific purposes, cross-cultural communication, communicative approach, critical thinking.

Інтенсивні глобалізаційні процеси та міжнародні зв'язки України в різноманітних сферах життєдіяльності вивели її на європейський і світовий простір. Гостро постає питання низки трансформацій щодо навчання іноземних мов, що веде за собою переосмислення його цілей, змісту і технологій, суттєвого оновлення мовної освіти та наближення реалій системи освіти в Україні до загальноєвропейських та світових стандартів, визначених, зокрема, у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти, основною стратегічною метою яких є прагнення покращити якість спілкування між європейцями з різною мовою та культурним підґрунтям. Рада Європейського Союзу також підтримує методи вивчення і викладання, які допомагають формувати й розвивати знання та вміння, необхідні людям для того, щоб стати більш незалежними у своїх думках та діях і більш відповідальними і готовими до співпраці з іншими людьми [1].

У контексті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти особливого значення набувають завдання:

- визначення критеріїв ефективності до вивчення іноземної мови магістрами зовнішньої політики Дипломатичної академії України при МЗС України (ДАУ);

- аналіз цілей навчання професійно-орієнтованої іноземної мови, визначених програмою з іноземної мови для професійного спілкування ДАУ;

- визначення ключових навичок для формування мовної компетентності, а також методів та технологій, застосування яких забезпечує високу ефективність засвоєння мовного матеріалу.

Іноземна мова, безумовно, є інструментом професійного спілкування фахівців, сфера діяльності яких тісно пов'язана з розвитком та підтримкою міжнародних контактів.

Вивчення іноземної мови професійного спрямування передбачає отримання мовних знань та мовленнєвих навичок на рівні, достатньому для підтримки контактів із зарубіжними колегами, та необхідному для подальшого особистісного та фахового розвитку [2]. Особливо гостро це питання стоїть перед викладачами, що готують майбутніх дипломатів, для яких іноземна мова є інструментом повсякденної професійної діяльності.

Програма з іноземної мови розроблена кафедрою іноземних мов ДАУ на основі Програми, затвердженої Міністерством освіти і науки України. Програма Академії спрямована на оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування та використання її як інструмента в діалозі держав, націй, культур і цивілізацій сучасного світу. Вона передбачає взаємопов'язаний комунікативний і соціокультурний розвиток майбутніх дипломатів засобами іноземної мови для підготовки їх до міжкультурного спілкування в різноманітних сферах професійної діяльності [3]. У процесі занять слухачі знайомляться з лінгвістичними, процедурними, соціокультурними та міжкультурними аспектами публічних виступів з доповідями, промовами, повідомленнями, проведенням презентацій, співбесід, урегулюванням конфліктів та прийняття рішень, ведення переговорів, зборів, дискусій, етикетом розмов по телефону тощо [4].

На сучасному етапі існує декілька підходів до навчання іноземної мови. Одним з найбільш відомих є вивчення іноземної мови за В.В. Сафоновою, відповідно до якого основну увагу потрібно зосередити на формуванні і розвитку бі(полі)лінгвістичної комунікативної компетенції (*bi(poly)lingual communicative competence*): мовної, мовленнєвої, соціокультурної; культурознавчому збагаченні за принципом кола культур, що поступово розширюються; розвитку культури опису свого життя іноземною мовою.

Заслуговує на увагу також підхід, запропонований Н.Д. Гальсковою, згідно з яким мовна компетентність включає в себе також

розуміння іншого способу поведінки, здатність бачити спільне і відмінне в культурах, готовність до практичного використання іноземної мови, толерантність. Вивчення іноземної мови повинно сприяти гармонійному розвитку особистості, розвивати творчі здібності, інтелект, бажання вчитися, здатність до соціальної взаємодії. Одним із важливих компонентів є емоції, що виникають при вивченні мови.

Варто особливо підкреслити необхідність створення позитивного емоційного фону для підвищення ефективності засвоєння мовних знань. Цей підхід знайшов своє конкретне втілення в концепції емоційного навчання, яке базується на емоційному інтелекті людини (*emotional learning, emotional intelligence*). Досвід свідчить, що емоційне навчання створює необхідний рівень довіри між викладачем і слухачем, між слухачами в групі, що також збільшує мотивацію, і в результаті рівень засвоєння необхідних вмій і навичок значно перевищує очікуваний.

Питання навчання іноземної мови для професійного спілкування в немовних вищих навчальних закладах глибоко аналізується О. Б. Тарнопольським, який наголошує, що розуміння ролі комунікативної компетентності привело до кардинальних змін у викладанні іноземної мови. Компетентність стала основною метою навчання іноземним мовам та спричинила перегляд традиційних підходів. Стало зрозуміло, що потрібно навчати не системи мови, а іншомовному спілкуванню як в усній, так і в письмовій формі, та акцентувати не на лінгвістичній (фонетичній, граматичній тощо) правильності, а на комунікативній коректності.

При цьому О.Б. Тарнопольський зауважує, що іншомовна комунікативна компетентність як мета навчання є дуже загальною категорією, не конкретизує рівень володіння мовою, види мовленнєвої діяльності, сфери спілкування. Доцільно обмежити мету вивчення іноземної мови професійного спрямування такими параметрами:

1. Професійна спрямованість (професійно орієнтована комунікативна компетенція у вузькому та широкому розумінні).
2. Професійна соціально-комунікативна позиція (залежно від сфер людського спілкування, у яких відбувається комунікація).
3. Компетенції в різних видах мовленнєвої діяльності (їх взаємозв'язок та необхідність різних підходів для розвитку кожного з них).
4. Компонентний склад комунікативної компетенції (лінгвістичний, соціолінгвістичний та прагматичний компоненти) [5].

Такий підхід є виправданим для визначення пріоритетів курсу іноземної мови професійного спілкування в рамках дворічної магістерської програми ДАУ та є основою для визначення форм і методів навчання професійно-орієнтованого курсу іноземної мови, які спрямовані на формування у випускників Академії таких умінь:

- здійснювати представництво країни за кордоном;
- швидко аналізувати і реферувати великі масиви друкованої інформації іноземною мовою;
- спілкуватися зі ЗМІ, великими аудиторіями людей різних цільових та вікових груп;
- ефективно взаємодіяти з представниками інших культур, вірувань, політичних переконань, системи цінностей;
- отримувати інформацію з різних джерел;
- працювати в команді;
- здійснювати листування з органами державної влади та представництвами зарубіжних країн; вести переговори з представниками іноземних делегацій [6].

Досвід свідчить, що для успішної реалізації поставлених цілей навчання професійно-орієнтованої іноземної мови в Дипломатичній академії України є комунікативний метод та розвиток критичного мислення.

Принцип комунікативності (*communicative approach*) є провідним методичним прийомом, при якому викладання орієнтоване на:

- інтерактивне навчання;
- майбутню професійну діяльність слухачів Академії;
- конкретну соціокультурну, країнознавчу інформацію;
- розвиток навичок автономного навчання;
- інтереси і побажання слухачів.

Такий підхід значно полегшує подолання психологічних труднощів під час спілкування у зв'язку з тим, що більше значення надається активному спілкуванню, а не конкретному володінню граматику, читанню та аналізу зразків доповідей, промов тощо[8].

Ще одним компонентом, що має надзвичайно важливе значення для успішного викладання іноземної мови майбутнім дипломатам, є критичне мислення (*critical thinking*), яке передбачає, в основному, сформованість навичок обґрунтування власних ідей та причинно-наслідкового оцінювання.

Увага до критичного мислення протягом останніх років спричинена передусім думкою дослідників та освітян, що занадто ба-

гато освічених людей виявили неспроможність застосування цього стилю мислення. Крім того, навички критичного мислення є необхідними для успішної діяльності в сучасному суспільстві, особливо коли це стосується сфери міжнародних відносин. Сформованість критичного та творчого мислення передбачає:

- Сприйняття проблеми.
- Визначення проблеми.
- Визначення шляхів розв'язання проблеми та оцінювання ймовірності їх успіху.
- Пошук та аналіз необхідної інформації.
- Поетапний аналіз розв'язання проблеми для визначення досягнень або недоліків, логічних висновків, пошуку аналогій у власному досвіді.
- Самоконтроль та оцінювання результатів.

Застосування принципу комунікативності та розвиток критичного мислення дають можливість застосувати інтегрований підхід до навчання іноземної мови магістрів зовнішньої політики ДАУ відповідно до вимог міжнародних стандартів мовної освіти.

Підсумовуючи вищезазначене, треба наголосити на тому, що:

- цілі, зміст, а також механізм імплементації програми з іноземної мови ДАУ відповідають міжнародним стандартам;
- принципи комунікативності і критичного мислення, покладені в основу інтерактивного групового навчання в Академії, сприяють успішній реалізації цілей програми;
- подальше розроблення та вдосконалення сучасних інтерактивних методів навчання є нагальним для підвищення ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності.

Література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. — К.: Ленвіт, 2003. — P. VII-VIII.
2. Feltham R.G. Diplomatic handbook. — 6th ed., — London and New York: Longman, 1996. — P.27—28.
3. Shpak Nataliya., Alternative Approaches and Innovative Technologies in the Foreign Language Training of Adults in *Cudzie Jazyky v Premenach Casu IV* (ss. 156–162), proceedings from the IV International Scientific Conference. Bratislava, 2013.
4. Protocol for the Modern Diplomat. Prepared by the Transition Center Foreign Service Institute U.S. Department of State Washington, DC 2005. — 37с.

5. Тарнопольский О.Б. Методика обучения английскому языку для делового общения: Учебное пособие / Тарнопольский О., Кожушко С. — К.: Ленвит, 2004. — 192с.

6. Шпак Н. А. Мова ділового спілкування як складова іншомовної соціокультурної компетентності фахівців у сфері зовнішньої політики//Збірник статей та тез за результатами V Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології в процесі викладання іноземної мови професійного спрямування», Київ. — 2012. — С. 13–20.

7. Stephen E. Lucas. The art of public speaking/— 5th ed., —McGraw-Hill Companies, 1995. — 469p.

УДК 378.147:37.091.212

Шпильківська Л.С.,
старший викладач
кафедри іноземних мов факультету
міжнародної економіки і менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА — ЗАПОРУКА УСПІХУ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

***Анотація.** У статті йдеться про необхідність тісної співпраці викладачів і студентів вищої школи. Увагу акцентовано на сучасних можливостях студента самостійно обирати викладача, програму, засоби, форму освіти, тоді як викладач іноземної мови зобов'язаний знайти індивідуальний підхід до кожного студента, допомогти йому стати кваліфікованим спеціалістом.*

***Ключові слова:** педагогічний досвід, навчальний процес, право вибору, індивідуальні консультації, новітні методи, творчий потенціал, інформаційні технології, дистанційне навчання.*

***Аннотация.** В статье идет речь про необходимость тесного сотрудничества преподавателя и студентов. Автор акцентирует внимание на возможностях студента выбрать форму обучения, программу и преподавателя в то время как преподаватель обязан найти индивидуальный подход к каждому студенту.*

***Ключевые слова:** педагогический опыт, автономия обучаемого, индивидуальные консультации, информационные технологии, дистанционное обучение.*

***Abstract.** The article touches upon the problems of learner's autonomy that is the student's ability to choose the form of education, the curriculum and the instructor that meet the student's requirements best. The instructor is to find the individual approach and be helpful.*

***Key words:** individual approach, learner' autonomy, coaching, mentoring.*